

Mg.iur. Una Murmane-Medne, Doctoral Student
Doctoral Study Program "Legal Science"
Baltic International Academy
Latvia

The Competence of the Consumer Rights Protection Centre in Making Decisions in the Context of Unfair Commercial Practice Prohibition Law

Abstract. The theme of the paper "The Competence of the Consumer Rights Protection Centre in Making Decisions in the Context of Unfair Commercial Practice Prohibition Law" is topical, because as a governmental institution, Consumer Rights Protection Centre has limited functions and competence.

For a proper implementation of all its functions the Consumer Rights Protection Centre should be able to investigate the cases of unfair commercial practice according to the Administrative Procedure Law. However, the existing regulations do not provide efficient measures to a supervising institution in order to act against a commercial practice performer, who does not execute the decision of the institution and who created a substantial damage to the interests of consumers.

The author of the paper concludes that currently the only legal instrument of a supervising institution to limit the actions of a violator of the unfair commercial practice prohibition act is a legal instruction to terminate the unfair commercial practice and the material fines imposed in accordance with the Latvian Administrative Violations Code. However, this is not sufficient for the unfair commercial practice performer to stop violating the law. Also there are no instruments for a supervising institution to restrict the actions of unfair commercial practice performer, because a supervising institution can only impose a monetary fine in accordance with the Latvian Administrative Violations Code.

On the other hand, the amendments to the Unfair Commercial Practice Prohibition Law, which have not entered into effect yet, provide broader rights to supervising institutions in order to prevent and limit the actions of unfair commercial practice performers by applying not only the legal instruction and substantially bigger fines, but also in case the violator does not fulfil the decision made about the matter for a set period of time, thus causing substantial damage to collective interests of the consumers, the supervising institution will be entitled to close the webpage of the unfair commercial practice performer or even stop their economic activity for a certain period of time.

Keywords: unfair commercial practice, consumer, consumer rights protection centre, competence, decision.

Mg.iur. Una Mūrmane-Medne, doktorante
Doktora studiju programma "Juridiskā zinātne"
Baltijas Starptautiskā akadēmija,
Latvija

Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetence lēmumu pieņemšanā, Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma kontekstā

Anotācija. Raksta tēma: „Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetence lēmumu pieņemšanā: Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma kontekstā” ir aktuāla, jo kā jau jebkurai citai valsts pārvaldes iestādei, arī Patērētāju tiesību aizsardzības centra funkcijas un kompetence ir ierobežota.

Patērētāju tiesību aizsardzības centra funkciju veikšanai nepieciešams, lai iespējamie negodīgas komercprakses gadījumi tiktu izskatīti Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Tomēr, patreizējais regulējums neparedz uzraudzības iestādei papildu efektīvas sankcijas, lai vērstos pret komercprakses īstenošanu, kurš nepilda iestādes pieņemto lēmumu un kurš rada būtisku kaitējumu patērētāju interesēm.

Raksta autore nonāk pie secinājuma, ka pašlaik vienīgais tiesiskais instruments no uzraugošo institūciju puses, lai ierobežotu negodīgas komercprakses aizlieguma likuma pārkāpēja darbības, ir tiesiskais pienākums izbeigt negodīgu komercpraksi un materiālie sodi saskaņā ar Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksu. Taču tie nav pietiekami, lai negodīgas komercprakses veicējs pārtrauktu savu likumpārkāpumu. Kā arī nav negodīgas komercprakses īstenotāja ierobežojošās darbības no uzraugošo institūciju puses, jo par uzraugošo institūciju lēmumu nepildīšanu tiek piemēroti tikai materiālie sodi, saskaņā ar Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksu.

Turpretī jaunie grozījumi Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā, kas vēl nav stājušies spēkā, paredz daudz plašākas pilnvaras uzraugošām institūcijām, lai novērstu un ierobežotu negodīgas komercprakses veicēja darbības – piemērojot ne tikai tiesisko pienākumu un ievērojami lielākus naudas sodus, bet arī gadījumā, ja pārkāpējs ilgstoši nepildīs uzraudzības iestādes pieņemto lēmumu, radot būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm, uzraudzības iestādes varēs slēgt negodīgas komercprakses īstenotāja mājas lapu vai uz laiku apturēt pārkāpēja saimniecisko darbību.

Atslēgvārdi: negodīga komercprakse, patērētājs, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, kompetence, lēmums.

*Mg.iur. Уна Мурмане-Медне, докторант
Докторская программа «Юридическая наука»
Балтийская международная академия
Латвия*

Компетенция Центра защиты прав потребителей в принятии решений, в контексте Закона о запрете на нечестную коммерческую практику

Аннотация. Тема статьи «Компетенция Центра защиты прав потребителей в принятии решений, в контексте Закона о запрете на нечестную коммерческую практику» является актуальной потому, что, как и в любом другом учреждении государственного управления, функции и компетенция Центра защиты прав потребителя ограничена.

Для осуществления своих функций Центру защиты прав потребителей необходимо, чтобы возможные случаи нечестной коммерческой практики были рассмотрены в порядке, установленном Латвийским кодексом административных правонарушений. Однако нынешнее законодательство не предусматривает для надзирающего учреждения дополнительных эффективных средств для борьбы с лицом, осуществляющим коммерческую практику, которое не выполняет решение учреждения и которое наносит существенный урон интересам потребителей.

Автор статьи приходит к выводу, что на данный момент, единственный правовой инструмент со стороны надзирающих учреждений, для ограничения действий нарушителей запрета на нечестную коммерческую практику, это правовое предписание прекратить нечестную коммерческую практику и материальные штрафы, согласно Латвийскому кодексу административных правонарушений. Однако эти меры недостаточны, чтобы заставить правонарушителя прекратить нарушение закона. Также нет ограничивающих правонарушителя действий со стороны надзирающего учреждения, поскольку, за неисполнение решения надзирающего учреждения, применяются только материальные штрафы со стороны надзирающего учреждения.

Однако новые поправки к Закону о запрете на нечестную коммерческую практику, которые еще не вступили в законную силу, предусматривают более широкие полномочия надзирающих учреждений для ограничения действий лиц, осуществляющих нечестную коммерческую практику. В частности, допускается применение не только правового предписания и более жестких штрафов, но также, в случае если правонарушитель длительное время игнорирует решение надзирающего учреждения, нанося существенный вред коллективным интересам потребителей, надзирающее учреждение сможет закрыть сайт нарушителя в интернете или на время приостановить экономическую деятельность нарушителя.

Ключевые слова: нечестная коммерческая практика, потребитель, Центр защиты прав потребителей, компетенция, решение.

Ievads

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs sāka darboties 1998.gada 1.maijā, lai īstenotu patērētāju tiesību aizsardzību, uzraugot preču tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu, tāpat nodrošinot patērētājiem nepieciešamo informāciju un palīdzot patērētājiem risināt radušos konfliktus [13].

Kā jau jebkurai citai valsts pārvaldes iestādei, arī Patērētāju tiesību aizsardzības centra funkcijas un kompetence ir ierobežota.

2008.gada 1.janvārī spēkā stājās Negodīgas komercprakses aizlieguma likums, kas noteica aizliegumu negodīgai komercpraksi, ar mērķi nodrošināt patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzību [10].

Piemērojot likumu dzīvē, nākas secināt, ka tajā ir vairākas nepilnības, kas nav likumā līdz galam paredzētas vai arī esošās normas ir nepilnīgas. Kā vienu no piemēriem var minēt, ka likumā nav paredzētas negodīgas komercprakses īstenotāja ierobežojošās darbības no uzraugošo institūciju puses, jo par uzraugošo institūciju lēmumu nepildīšanu tiek piemēroti tikai materiālie sodi saskaņā ar Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksu.

Šī raksta mērķis ir apskatīt tiesisko regulējumu attiecībā uz Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetenci lēmumu pieņemšanā, kontekstā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likumu.

Izmantotās izpētes metodes: analītiska, deduktīva, induktīva, salīdzinoša.

Patērētāju tiesību aizsardzības centra funkcijas

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir valsts pārvaldes iestāde Ekonomikas ministrijas pārraudzībā, kas īsteno patērētāju tiesību un interešu aizsardzību. Galvenais dokuments, uz kura pamata darbojas Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, ir Patērētāju tiesību aizsardzības likums [13], kas ir spēkā no 1999. gada 15.aprīļa [5].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetencē ir Patērētāju tiesību aizsardzības likumā un citos normatīvajos aktos noteikto tiesību un pienākumu īstenošana un funkciju pildīšana patērētāju tiesību un interešu aiz-

sardzības, tirgus uzraudzības un metroloģijas jomā [11].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra darbība tiek noteikta Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikumā, saskaņā ar kuru Patērētāju tiesību aizsardzības centrs veic savas likumos noteiktās un atļautās darbības [7].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra galvenās funkcijas ir – tirgus uzraudzība un kontrole nepārtikas preču (izņemot sadzīvē lietotajām ķīmiskās vielas un ķīmiskos produktus, medicīnas preces, zāles, veterinārās zāles, kosmētiskos un dzīvnieku kopšanas līdzekļus, kā arī farmaceitiskos un veterinārfarmaceutiskos produktus) tirdzniecībā un pakalpojumu sniegšanas jomā; par patērētāju tiesību pārkāpumiem saņemto patērētāju iesniegumu izskatīšana, palīdzības sniegšana patērētājiem konfliktu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kā arī patērētāju likumīgo prasību izpildes pieprasīšana; juridiska rakstura palīdzības sniegšana patērētājiem jautājumos, kas skar viņu tiesības; patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojuma sniedzējiem, kā arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs izmainītu vai pārtrauktu pildīt līguma projekta vai līguma noteikumus, ja šajā dokumentā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi; pārtikas un nepārtikas preču svāra un mēra pareizas noteikšanas, kā arī pirkuma samaksas pareizas aprēķināšanas uzraudzība; uzraudzīt tirgū reglamentētajā jomā piedāvāto mērīšanas līdzekļu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, veikt lietošanā nodoto mērīšanas līdzekļu valsts metroloģisko uzraudzību, veikt fasēto preču metroloģisko kontroli [12].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetence

Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetencē ietilpst par patērētāju tiesību pārkāpumiem saņemto patērētāju iesniegumu izskatīšana, tai skaitā:

- palīdzības sniegšana patērētājiem konfliktu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem;

- patērētāju likumīgo prasību izpildes pieprasīšana;
- kontrolēt, vai tiek ievērota kārtība, kādā piesakāms patērētāju prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu un organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze, un pieņemt lēmumu par patērētāju likumīgo prasību izpildi;
- atbilstoši kompetencei izveidot, uzturēt un aktualizēt ekspertīzes veicēju datu bāzi;
- juridiskas palīdzības sniegšana patērētājiem viņu tiesību jautājumos [13].

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs izskata tikai no tādām fiziskajām personām saņemtos iesniegumus, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot precī vai pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību. Līdz ar to Patērētāju tiesību aizsardzības centrs neizskata iesniegumus, kas saņemti no juridiskām personām un fiziskām personām, kas konkrēto precī vai pakalpojumu vēlas izmantot vai izmanto savai saimnieciskajai vai profesionālajai darbībai (piemēram, sabiedrības ar ierobežotu atbildību, akciju sabiedrība, individuālais komersants) [13].

Patērētājam nemaz nav jāiegādājas prece, lai savu aizskarto interešu gadījumā vērstos Patērētāju tiesību aizsardzības centrā.

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs izskata no patērētājiem, tai skaitā finanšu pakalpojumu patērētājiem saņemtos iesniegumus par patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs izskata patērētāju iesniegumus (strīdus) par netaisnīgiem līguma noteikumiem, ja starp patērētāju un ražotāju, pakalpojuma sniedzēju vai pārdevēju ir radies strīds par konkrētu noteikumu, t.i., patērētājs jau ir vērsies pie ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja par līguma noteikuma netaisnīgumu un tas nav piekritis mainīt līgumu, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs sniedz palīdzību patērētājiem konfliktu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kā arī pieprasa patērētāju likumīgo prasību izpildi, kas paredzētas patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktos, sniedz juridisku palīdzību patērētājiem viņu tiesību jautājumos [12].

Bet jebkurā gadījumā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs sadarbojas ar fiziskām

personām, kas ir saimnieciskās darbības veicēji vai juridiskām personām, konsultējot un sniedzot atzinumus kā uzlabot un ievērot patērētāju tiesības.

Arī persona, kas iegādājusies vairākus nekustamos īpašumus tālākai pārdošanai nav uzskatāma par patērētāju tiesiskajās attiecībās ar nekustamo īpašumu pārdevēju. Šādām personām ir tiesības vērsties savu strīdu risināšanai vispārējās jurisdikcijas tiesā vai šķīrējtiesā, ja puses par šādu strīdu izskatīšanas kārtību ir vienojušās līgumā [15].

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs nav tiesīgs lemt arī par strīdiem, kas izriet no īres un apsaimniekošanas attiecībām, kas attiecas uz pakalpojumu kvalitāti vai arī izrakstīto rēķinu pamatotību. Šādos gadījumos patērētājs ir tiesīgs vērsties savu tiesību aizsardzībai Rīgas pilsētas īres valdē, ja patērētājs ir Rīgas iedzīvotājs, patērētājs ir tiesīgs vērsties arī vispārējās jurisdikcijas tiesā savu interešu aizsardzībai [15].

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs neizskata civiltiesiskus strīdus, kas nav saistīti ar patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem, piemēram, strīdus, kas saistīti ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksāšanu vai atteikumu to izmaksāt, kā arī gadījumus, kad patērētājs nevar izpildīt kredītsaistības, kad pastāv strīds par procentu likmes apmēru, atmaksājamā kredīta apmēru, zaudējumu atlīdzību [12].

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs veic patērētāju ekonomisko interešu aizsardzību - patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem un reklāmas uzraudzība, tai skaitā: normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi; pārbaudīt, vai tiek ievērota garantijas saistību uzņemšanās, noformēšanas un izpildes kārtība; patērētāju kredīvēstības līgumu uzraudzība, distances līgumu un citu līgumu uzraudzība atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām; pārbaudīt, vai patērētāju noslēgtajos līgumos ir ietverta normatīvajos aktos noteiktā atteikuma tiesību

paziņošanas un izmantošanas kārtība; izvērtēt komplekso tūrisma pakalpojumu sniegšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām; patērētāju kolektīvo interešu aizsardzība; avio pasažieru tiesību aizsardzība; elektroniskās komercijas (turpmāk – e-komercijas) un elektronisko darījumu (turpmāk – e-darījumu) tirdzniecības uzraudzība – informācijas sniegšana, līgumu izpilde u.c.; negodīgas komercprakses uzraudzība [15].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetence tirgus uzraudzībā un kontrolē ir nepārtikas preču (izņemot medicīnas preces, zāles, veterinārās zāles, farmaceitiskos produktus, kosmētiskos līdzekļus, veterinārfarmaceutiskos produktus, dzīvnieku kopšanas līdzekļus, sadzīvē lietojamās ķīmiskās vielas un ķīmiskos produktus) uzraudzība; uzraudzīt par precēm un pakalpojumiem, kā arī par ražotāju, pārdevēju vai pakalpojumu sniedzēju sniegtās informācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām; pārtikas un nepārtikas preču svara un mēra pareizas noteikšanas, kā arī pirkuma samaksas pareizas aprēķināšanas un cenu norādīšanas kārtības uzraudzība; pakalpojumu uzraudzība; preču un pakalpojumu drošuma, atbilstības un par tiem sniegtās informācijas uzraudzība interneta tirdzniecībā; patērētāju tiesību aizsardzības valsts politikas īstenošanā iesaistīto uzraudzības un kontroles iestāžu un patērētāju tiesību aizsardzības nevalstisko organizāciju sadarbības organizēšana un koordinēšana; patērētāju un uzņēmēju informēšana [15].

Komercprakses definējums un tiesiskais regulējums

Komercprakses definējums noteikts Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 1.pantā, kas nosaka, ka komercprakse ir darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeņiskas vai bezķermeņiskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam [4]. Attiecīgi par komercprakses īstenošanu atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma ir uzskatāms ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura

cita persona, kas rīkojas ražotāja, pakalpojuma sniedzēja vai pārdevēja vārdā vai uzdevumā [11].

Saskaņā ar iepriekš minēto komercprakses īstenošana izpratni par komercprakses īstenošanu var tikt atzīta praktiski jebkura fiziska vai juridiska persona, kura ir īstenojusi komercpraksi savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros jeb veikusi darbību (pieļāvusi bezdarbību), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam, vai arī īstenojusi komercpraksi cita komercprakses īstenošana (ražotāja, pakalpojuma sniedzēja, pārdevēja) vārdā vai uzdevumā [14].

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz negodīgu komercpraksi (turpmāk „Direktīva”), tika pieņemta 2005. gada 11. Maijā [8, 6]. Šī Direktīva tika pieņemta, lai nostiprinātu Eiropas patērētāju uzticību pārrobežu darījumiem. Pierādījumi liecināja, ka pilsoņi nebija pārliecināti, vai viņu tiesības tiks atbilstoši aizsargātas starptautisko pirkumu gadījumā un tādēļ neizmantoja Eiropas iekšējo tirgu. Tajā aprakstītie jaunie noteikumi bija jāpiemēro dalībvalstīs līdz 2007. gada decembrim [9, 8].

Latvijā 2008.gada 1.janvārī stājās spēkā Negodīgas komercprakses aizlieguma likums, kurā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 11.maija direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 97/7/EEK, 98/27/EEK un 2002/65/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes regulu 2006/2004/EEK [1].

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma mērķis ir nodrošināt patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzību, aizliedzot komercprakses īstenošanai izmantot negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem. Līdz ar minētā likuma spēkā stāšanos notikušas ievērojamas izmaiņas reklāmas jomu regulējošajos aktos, kā rezultātā Reklāmas likumā esošais maldinošās reklāmas regulējums turpmāk attiecas tikai uz uzņēmējiem paredzētām reklāmām, kamēr attiecībā uz patērētājiem īsteno komercpraksi pilnībā attiecas Negodīgas komercprakses aizlieguma likums nostiprinātais tiesiskais regulējums. Tomēr pā-

rējās Reklāmas likuma prasības arī turpmāk piemērojamas uz patērētājiem vērstajām reklāmām [15].

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.pants ar imperatīvo normu nosaka, ka negodīga komercprakse ir aizliegta [6]. Komercprakse ir uzskatāma par negodīgu, ja iestāties vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

- Tā neatbilst profesionālajai rūpībai un negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas vidusmēra patērētāju grupas ekonomisko rīcību, kam šī komercprakse adresēta vai ko tā skar.
- Tā ir maldinoša (ja, ņemot vērā visus apstākļus, patērētājs tās ietekmē pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis, Negodīgas komercprakses aizlieguma likums 9.panta 1.daļa).
- Tā ir agresīva (ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un visus apstākļus, var secināt, ka tā faktiski ietver neatlaidīgas darbības, piespiešanu, tostarp fiziska spēka vai nesamērīgas ietekmes izmantošanu, negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt vidusmēra patērētāja izvēles vai rīcības brīvību attiecībā uz precī vai pakalpojumu un rezultātā patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis, Negodīgas komercprakses aizlieguma likums 12.panta 1.daļa) [15].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumu pieņemšana negodīgas komercprakses pārkāpuma gadījumos

Negodīgas komercprakses likuma 15.panta 1.daļa, nosaka, ka Patērētāju tiesību aizsardzības centrs veic komercprakses uzraudzību atbilstoši iestādes noteiktajām uzraudzības prioritātēm, izvērtējot iespējamā pārkāpuma ietekmi uz patērētāju kolektīvajām interesēm, kā arī nodrošinot līdzsvarotu komercprakses īstenotāju darbības uzraudzību:

- 1) pēc savas iniciatīvas, tai skaitā pamatojoties uz personas iesniegumu atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likumam;
- 2) pamatojoties uz tādas iestādes sniegtu in-

formāciju, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole;

- 3) pamatojoties uz iesniegumu, ko iesniegusi Eiropas Savienības dalībvalsts iestāde, kura ir iekļauta Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī publicētajā tādu dalībvalstu iestāžu sarakstā, kuras ir tiesīgas pieņemt nolēmumu sakarā ar kompetentās iestādes iesniegumu par Eiropas Savienībā izdarīto patērētāju tiesību pārkāpumu [4].

Ja saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 8.daļu, ja Uzraudzības iestāde jeb Patērētāju tiesību aizsardzības centrs atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem:

- 1) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām;
- 2) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi;
- 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama;
- 4) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu publicēt attiecīgajai komercprakti atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi;
- 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā [4].

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 8.daļā noteiktās Uzraugošās iestādes tiesības ir vispārējas, kas nesniedz komercprakses īstenotājam priekšstatu, pēc kādiem kritērijiem Uzraugošā iestāde vadās, pieņemot lēmumu par negodīgas komercprakses aizliegšanu.

Šobrīd esošais tiesiskais regulējums ļauj Uzraugošai iestādei balstīties uz subjektīvu viedokli skatot negodīgas komercprakses aizlieguma pārkāpuma lietas, jo likums neuzliek Uzraugošai iestādei par pienākumu veikt attiecīgā tirgus analīzi un pārbaudīt konkrētās preces vai pakalpojuma ietekmi uz patērētāju kolektīvajām interesēm. Saskaņo ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 14.panta 2.daļu „Uzraudzības iestāde ir tiesīga pieprasīt, lai valsts pārvaldes iestādes, kas atbild

par valsts kontroli un uzraudzību attiecībā uz noteiktām precēm vai pakalpojumiem, pārbauda konkrētas preces vai pakalpojuma atbilstību komercpraksē izmantotajai informācijai vai veic citas darbības, kas nepieciešamas komercprakses novērtēšanai.” [4]. Šī likuma norma, nosaka, ka Uzraugošā iestāde ir tiesīga, bet tai nav pienākuma piesaistīt valsts pārvaldes institūcijas, lai izvērtētu konkrētās preces vai pakalpojumu atbilstību likuma normām.

Komercprakses izvērtēšanas ietvaros Patērētāju tiesību aizsardzības centrs kā uzraudzības iestāde ir tiesīgs:

- pieprasīt un saņemt noteiktā termiņā no komercprakses īstenotāja visu komercprakses lietas būtības noskaidrošanai nepieciešamo informāciju un pierādījumus par komercprakses izmantotās informācijas patiesumu un komercprakses atbilstību Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma prasībām;
- uzskatīt, ka komercpraksē izmantotā informācija ir neprecīza vai nepatiesa, ja komercprakses īstenotājs nesniedz pieprasīto informāciju vai sniedz to nepilnīgi – tādējādi komercprakses atbilstības normatīvo aktu prasībām pierādīšanas pienākums gulstas uz komercprakses īstenotāju;
- ierosināt komercprakses īstenotājam noteiktā termiņā nodrošināt komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām vai rakstveidā apņemties noteiktā termiņā novērst pārkāpumu, kā arī publicēt šādu apņemšanos mājas lapā;
- atzīstot komercprakses par negodīgu, pieņemt, kā arī daļēji vai pilnībā publicēt savā mājas lapā un laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” uz komercprakses īstenotāja rēķina šādus lēmumus (vienu vai vairākus vienlaikus):
 - uzlikt komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām;
 - uzlikt komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercprakses;
 - aizliegt negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama;
 - uzlikt komercprakses īstenotājam par

pienākumu atsaukt negodīgo komercpraksi;

- piemērot administratīvo sodu (saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166-13.panta trešo daļu par negodīgu komercprakses juridiskajām personām piemērojams naudas sods līdz desmit tūkstošiem latu); [3]
- konstatējot, ka ir pārkāpts negodīgas komercprakses aizliegums un tas var radīt tūlītēju un būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm, pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu, ar kuru uzlikt komercprakses īstenotājam par pienākumu izbeigt negodīgu komercpraksi vai aizliegt negodīgu komercpraksi [4].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmuma pārsūdzēšana tiesā neaptur tā darbību jeb tiesisko seku iestāšanos. Līdz ar to Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmums stājas spēkā un ir izpildāms, neskatoties uz pārsūdzību [5].

Soda sankcijas par negodīgas komercprakses aizlieguma neievērošanu

Soda apmēru par pārkāpumiem reklāmas jomā nosaka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.13 pants “Reklāmas un komercprakses noteikumu pārkāpšana”. Tas paredz:

- par noteiktās kārtības pārkāpšanu reklāmas sniegšanā vai izplatīšanā – fiziskajām personām izsaka brīdinājumu vai uzliet naudas sodu no divdesmit septiņiem līdz simt četrdesmit latiem, bet juridiskajām personām uzliet naudas sodu no septiņdesmit līdz septiņiem tūkstošiem eiro;
- par normatīvo aktu prasībām neatbilstošas reklāmas sniegšanu vai izplatīšanu – uzliet naudas sodu fiziskajām personām no trīsdesmit pieciem līdz septiņiem simtiem eiro, bet juridiskajām personām – no septiņdesmit līdz četrpadsmit tūkstošiem eiro;
- par negodīgu komercpraksi – uzliet naudas sodu fiziskajām personām no divdesmit pieciem līdz piecīsim eiro [3].

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 370.panta pirmās daļas noteikumiem, ja admi-

nistratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no tās un viņš šo pienākumu nepilda, adresātam var uzlikt piespiedu naudu. 370.panta trešā daļa paredz piespiedu naudas maksimālo apmēru – 1425 eiro, kas nav pietiekams un tāds, kas motivētu negodīgas komercprakses īstenotāju pārkāpumu novērst [10][2].

Gadījumā, ka komercprakses īstenotājs nepilda Uzraugošās institūcijas lēmumu vai arī nesniedz pieprasīto informāciju, tad saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 175.9 pantu - par personas rīcībā esošās informācijas nesniegšanu reklāmas vai patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības iestādei pēc tās pieprasījuma noteiktā termiņā vai apjomā vai par nepatiesas informācijas sniegšanu, kā arī par uzraudzības iestādes likumīgo prasību vai lēmumu nepildīšanu – uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz septiņsimt euro, bet juridiskajām personām – no septiņdesmit līdz četrpadsmit tūkstoš euro [3].

Pašlaik šīs ir vienīgās soda sankcijas, ko Uzraugošā iestāde var piemērot pret negodīgu komercprakses veicēju. Šis tiesiskai regulējums ir nepietiekams, lai ierobežotu un novērstu komercprakses pārkāpumus pret patērētāju kolektīvajām interesēm, kā arī komercprakses veicēju tie nestimulē neveikt atkārtotus pārkāpumus vai atturēties no esošā pārkāpuma pārtraukšanas.

Plānotie grozījumi par Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā

Viens no iemesliem, kādēļ sāka grozījumu izstrāde, ir Tieslietu ministrijas iesāktā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa reorganizācija, mainot sodu piemērošanas kārtību. Tādēļ ir nolemts patērētāju tiesību aizsardzības soda piemērošanas regulējumu izņemt no Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa, bet Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā un Reklāmas likumā ietvert katram savu regulējumu. Tas nozīmē, ka likumos regulējums būs vienuviet – likums, prasības, soda veidi un kārtība, kā šos sodus piemēro [17].

Lai arī Negodīgas komercprakses aizlieguma likums stājās spēkā 2008.gada 1.janvārī, nosakot aizliegumu negodīgai komercpraksi,

taču pēc Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma piemērošanas praksē ir secināts, ka likumā ir nepieciešami grozījumi, lai optimizētu un atvieglotu uzraudzības iestāžu darbu saistībā ar negodīgas komercprakses izvērtēšanu, atzīts virzītā likumprojekta anotācijā [17].

Likumprojekts grozījumiem Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā ir vērsts gan uz soda politikas maiņu, gan uz uzraudzības iestādes pilnvaru stiprināšanu, lai izdarītos pārkāpumus sekmīgāk novērstu. Grozījumi paredz - plašākas uzraudzības iestādes tiesības un pilnvaras; precizē komersanta rakstveida apņemšanās satura un izpildes termiņu saskaņošanas kārtību; iespēju pārkāpējam labprātīgi novērst pārkāpumu; plašākas uzraudzības iestādes tiesības pārkāpējam piemērot sodu; augstākus naudas sodu apmērus; kārtību, kādā apturēt un atjaunot pārkāpēja saimniecisko darbību slēgt negodīgas komercprakses īstenotāja mājas lapu [17].

Šā brīža situācijā uzraudzības iestāde ir zināmā bezspēcībā pret ļaunprātīgiem pārkāpējiem, jo, konstatējot negodīgas komercprakses gadījumus, pārkāpējiem ir iespēja lēmumu pārsūdzēt visās iespējamās instancēs, turklāt tiesvedības ilgst līdz pat sešiem gadiem un šajā laikā negodīgu komercpraksi komersants turpina [17].

Svarīgākā izmaiņa procesuālajā gaitā būs tāda, ka ar grozījumiem precīzēs komersanta rakstveida apņemšanās satura un izpildes termiņu saskaņošanas kārtību, kā arī noteiks uzraudzības iestādes tiesības, ja rakstveida apņemšanos komersants nepilda. Savukārt gadījumā, ja pārkāpējs ilgstoši nepildīs uzraudzības iestādes pieņemto lēmumu, radot būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm, uzraudzības iestādes varēs slēgt negodīgas komercprakses īstenotāja mājas lapu vai uz laiku apturēt pārkāpēja saimniecisko darbību. Likumprojekts paredz procedūru, kādā notiktu negodīgas komercprakses īstenotāja saimnieciskās darbības apturēšana un atjaunošana. Līdz ar to, ja būs konstatēts pārkāpums, piemēram, negodīga komercprakse reklāmā, tad uzraudzības iestāde vispirms vērsīs komersanta uzmanību uz šo pārkāpumu un labprātīgi aicinās pārkāpumu novērst. Tas nozīmē, ka būs iespēja pārkāpumu novērst bez saistoša lēmuma un soda naudas piemērošanas [17].

Taču gadījumā, ja uzņēmums nepiekritīs uzraudzības iestādes viedoklim vai atteiksies pārkāpumu novērst, tad uzraudzības iestādei būs visas tiesības piemērot pārkāpējam saistošu lēmumu un nepieciešamības gadījumā arī sodu. Sods varēs būt gan naudas sods, gan uzņēmuma saimnieciskās darbības apturēšana. Ar šāda soda mēra palīdzību uzraudzības iestādei uzreiz būs iespēja vērsties pret negodīgu komercpraksi, lai patērētājiem novērstu kaitējumu, finansiālus zaudējumus un ekonomisku risku. Grozījumi Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā ļaus uzraudzības iestādei plašākas iespējas izvērtēt pārkāpumus un uz tiem reaģēt [17].

Likumprojektā ir precizēts, ka uzraudzības iestādei lēmums par negodīgu komercpraksi būs jāpieņem sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas un šo termiņu varēs pagarināt līdz diviem gadiem. Grozījumi ļaus efektīvāk novērst patērētāju tiesību pārkāpumus negodīgas komercprakses jomā, piemēram, paredzot plašākas iespējas uzraudzības iestādei piemērot labprātīgus pasākumus negodīgas komercprakses pārkāpumu novēršanai, bet vienlaikus paredzot iespējas piemērot lielākas sankcijas pārkāpējiem gadījumos, kad pieļautie pārkāpumi ir nodarījuši vai var nodarīt ļoti būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm, vai arī gadījumos, kad uzraudzības iestādes lēmums nav labprātīgi pildīts. Lielākas sankcijas paredzēšana normatīvajā aktā kalpos kā būtisks preventīvs pasākums, lai atturētu komersantus no negodīgas komercprakses īstenošanas pret patērētājiem [17].

Tagad spēkā esošais regulējums nav pietiekami efektīvs, lai motivētu pārkāpējus atturēties no aizliegtas komercprakses vai izbeigt to, jo nomaksāt piemēroto naudas sodu reizēm ir izdevīgāk nekā pildīt uzraudzības iestādes lēmumus. Patērētāju tiesību aizsardzības centra praksē ir bijušas lietas, kad uzņēmumiem ienākumi no negodīgas komercprakses ir lielāki nekā piešķirtās soda naudas apmērs, jo ieņēmumi no negodīgas komercprakses var sasniegt līdz 900 000 un pat vairākiem miljoniem eiro. Tādēļ soda naudas apmēru ir noteikts palielināt līdz 100 000 eiro, lai samazinātu pārkāpumu skaitu [17].

Proti, nenosakot būtiski ievērojamus nau-

das sodus par pieļautajiem pārkāpumiem, no vienas puses, un nepildot uzraudzības iestādes pieņemtos lēmumus, no otras puses, veidojas situācijas, kur piemērotais naudas sods nav iedarbīgs un nepilda savu funkciju, jo pārkāpējiem ir izdevīgāk nomaksāt piemēroto sodu, nekā atturēties no pārkāpumu izdarīšanas vai izbeigt pieļautos pārkāpumus. Jānorāda, ka arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem ("Negodīgas komercprakses direktīva") 13.pants nosaka, ka sankcijām par pārkāpumiem ir jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām. Tāpēc NKAL būtu nosakāms regulējums, kas paredz, ka uzliktās naudas soda apmērs ir nosakāms samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, ņemot vērā komercprakses īstenošana veiktās darbības pārkāpuma novēršanai un kaitējuma atlīdzināšanai [10].

Patērētāju tiesību aizsardzības centra ieskatā, bargākas soda sankcijas paredzēšana normatīvajā aktā kalpos kā būtisks preventīvs pasākums, lai atturētu komersantus no negodīgas komercprakses īstenošanas pret patērētājiem.

Pozitīvi vērtējams arī tas, ka pēc plānotajiem grozījumiem uzraudzības iestādei būs jāņem vērā daudz plašāks konkrēti noteiktu kritēriju kopums soda naudas piemērošanā, tostarp pārkāpēja sadarbība ar uzraudzības iestādi, pārkāpēja veiktās darbības pārkāpuma novēršanai un kaitējuma atlīdzināšanai patērētājiem. Domājams, ka tas ļaus uzraudzības iestādei pieņemt lēmumu par samērīgas soda naudas piemērošanu pārkāpējam, vispusīgi izvērtējot ne tikai paša pārkāpuma raksturu, būtību un tā radītās sekas, bet arī pārkāpēja veiktās darbības pārkāpuma kaitīgo seku novēršanā [17].

Tāpat Negodīgas komercprakses aizlieguma likums neparedz uzraudzības iestādei papildus efektīvas sankcijas, lai vērstos pret komercprakses īstenošanu, kurs nepilda uzraudzības iestādes pieņemto lēmumu un kura darbība rada būtisku kaitējumu patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 370.panta pirmās daļas noteikumiem, ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no tās un viņš šo pienākumu ne-

pilda, adresātam var uzlikt piespiedu naudu. 370.panta trešā daļa paredz piespiedu naudas maksimālo apmēru – 1425 eiro, kas nav pietiekams un tāds, kas motivētu negodīgas komercprakses īstenotāju pārkāpumu novērst [10][2].

Negodīgas komercprakses aizlieguma likums neparedz uzraudzības iestādei tiesības noteikt termiņu lēmumu izpildei, ar kuru uzlikt par pienākumu sniegt papildu informāciju, nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi vai publicēt tās atsaukumu, kā arī aizliedz negodīgo komercpraksi. Tāpat Negodīgas komercprakses aizlieguma likums neparedz pienākumu pārkāpējam informēt uzraudzības iestādi par noteikto darbību izpildi. Papildus būtu minams, ka pašreizējā redakcija praksē var radīt situāciju, kad komercprakses īstenotājs komercpraksi atsauc nepiemērotā veidā vai arī atsaukuma saturs uzskatāms par neatbilstošu uzliktajam tiesiskajam pienākumam [10].

Pašreizējā Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta sestās daļas redakcija paredz uzraudzības iestādes pienākumu pieņemt vismaz vienu no Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotajā daļā minētajiem lēmumiem, ja pēc izteiktā ierosinājuma nav nodrošināta komercprakses atbilstība normatīvo aktu prasībām, kas ir pretunā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotās daļas regulējumu, kurā noteiktas iestādes tiesības (ne pienākumi) lēmumu pieņemšanā, kā arī tā nav saskaņota ar līdzīgu regulējumu ietverošo Negodīgas komercprakses aizlieguma likums 15.panta septīto daļu [10].

Ņemot vērā, ka praksē bieži ir apgrūtināta iespēja pārbaudīt attiecīgā lēmuma izpildi, 15.panta papildināšana ar nosacījumiem par Uzraudzības iestādes tiesībām lēmumā noteikt atsevišķus izpildes termiņus atvieglotu iestādes iespējas kontrolēt pieņemto lēmumu izpildi. Likumprojekts precizē, ka Uzraudzības iestāde lēmumu par negodīgo komercpraksi pieņem sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas un šo termiņu var pagarināt līdz diviem gadiem. Negodīgās komercprakses gadījumu izmeklēšanai ir nepieciešams ilgāks laiks, jo termiņi var tikt pagarināti gan pašu komersantu rīcības dēļ, gan saistībā ar lietas sarežģītību, gan gadījumos, kad lietām ir pār-

robežu raksturs (iesaistīti ārvalstu komersanti/komercprakses īstenotāji).

Likumprojekts paredz papildināt Negodīgas komercprakses aizlieguma likumu ar 15.2pantu, kas nosaka naudas soda piemērošanas kārtību un paredz īpašus noteikumus to piespiedu izpildei [10].

Uzraudzības iestāde ir tiesīga par negodīgu komercpraksi uzlikt komercprakses īstenotājam soda naudu līdz 10 procentiem no tā pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne vairāk kā 100 000 eiro. Soda naudas apmērs ir nosakāms samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, ņemot vērā komercprakses īstenotāja veiktos pasākumus pārkāpuma novēršanai un zaudējumu atlīdzināšanai [4].

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 16.panta pirmā daļa paredz Uzraudzības iestādei tiesības uzlikt par pienākumu augstākā līmeņa domēna „.lv” reģistra un elektroniskās numurēšanas sistēmas turētājam par pienākumu atslēgt komercprakses īstenotāja domēna, ar kuru veikta negodīga komercprakse, vārdu, kā arī apturēt uz laiku līdz pārkāpuma novēršanai komercprakses īstenotāja saimniecisko darbību pilnībā vai noteiktā jomā. Šādu lēmumu pieņemšana ir iespējama tikai gadījumos, kad komercprakses īstenotājs ilgstoši (ģenerālklausula) nepilda Uzraudzības iestādes lēmumu (piemēram, par negodīgas komercprakses izbeigšanu) vai komercprakse ir radījusi vai var radīt būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm. Kā rāda PTAC līdzšinējā pieredze, gadījumi, kad komercprakses īstenotājs ignorē Uzraudzības iestādes lēmumus, ir reti, tomēr šiem pārkāpumiem ir būtiska negatīva ietekme, jo īpaši, ja komercprakses īstenotāja ekonomiskais ieguvums ir lielāks, nekā Uzraudzības iestādes uzliktais naudas sods un piespiedu līdzekļi kopā. Ņemot vērā, ka Uzraudzības iestāde izmantos Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 16.panta pirmajā daļā paredzētās tiesības tikai kritiskajos gadījumos (provizoriski – 2-3 lēmumi gadā), netiks radīta papildus slodze Administratīvajai rajona tiesai [10].

Likumprojekts paredz, ka lēmumu par domēna lietošanas tiesību anulēšanu vai saimnieciskās darbības apturēšanu komercprakses īstenotājs varēs pārsūdzēt administratīvajā rajonā tiesā 10 dienu laikā no tā spēkā stāšanās

dienas. Pieteikumu tiesa izskatīs rakstveida procesā 14 dienu laikā, tas nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pieņemšanas brīdī. Tādējādi, pakļaujot lēmumu tiesas kontrolei, tiks aizsargātas komercprakses īstenotāja tiesības uz īpašumu un tiesības veikt uzņēmējdarbību, savukārt, saīsinātais process administratīvajā tiesā ļauj Uzraudzības iestādei ātri reaģēt uz negodīgo komercpraksi, ja tā rada būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm. Lēmuma par saimnieciskās darbības apturēšanu izpildi saskaņā ar jauno 16.pantu nodrošinās Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita attiecīgā uzraudzības iestāde, kā arī LR Uzņēmumu reģistrs, jo saskaņā ar likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.4 pantu ierakstu izdarīšanas tiesiskais pamats komercreģistrā ir cita starpā valsts pārvaldes iestādes lēmums. Turpat noteikts, ka ierakstus, pamatojoties uz valsts pārvaldes iestādes lēmumu, izdara tiesību subjekta darbības apturēšanas vai atjaunošanas gadījumā [10].

Likumprojekts papildināts ar jaunu 17.pantu, kas nosaka kārtību, kādā notiek saimnieciskās darbības apturēšana un atjaunošana. Tiek paredzēts, ka Uzraudzības iestāde brīdina negodīgas komercprakses īstenotāju par saimnieciskās darbības apturēšanu, paredzot termiņu pārkāpumu novēršanai. Ja komercprakses īstenotājs novērš pārkāpumu un informē par to, Uzraudzības iestāde lēmumu atceļ. Ja pārkāpums netiek novērsts iestādes noteiktajā termiņā, Uzraudzības iestāde pieņem lēmumu par komersanta (vai tā struktūrvienības) saimnieciskās darbības apturēšanu un tā realizēšanai veic noteiktas darbības (nosūta ziņas Uzņēmumu reģistram, Valsts

ieņēmumu dienestam, ministrijām, kas izdevušas komersanta darbībai nepieciešamās speciālās atļaujas (licences), kredītiestādēm), publicē informāciju par darbības apturēšanu mājas lapā. Kad pārkāpums ir novērsts, Uzraudzības iestāde triju dienu laikā pieņem lēmumu par saimnieciskās darbības atjaunošanu. 17.panta astotā daļa nosaka kārtību, kādā saimnieciskā darbība tiek atjaunota [10].

Secinājumi

Jaunie grozījumi Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā sniegs plašākas pilnvaras Patērētāju tiesību aizsardzības centram, skatot lietas par komercprakses pārkāpumiem pret patērētāju kolektīvajām interesēm, jo šā brīža situācijā uzraudzības iestāde ir zināmā mērā bezspēcīga pret ļaunprātīgiem pārkāpējiem, gadījumos, kad tiek konstatēti negodīgas komercprakses gadījumi, pārkāpējiem ir iespēja lēmumu pārsūdzēt visās iespējamās instancēs, turklāt tiesvedība ir ilgs un garš process, un šajā laikā negodīgu komercpraksi komersants turpina.

Šobrīd esošais tiesiskais regulējums neparedz ierobežojošas darbības pret negodīgas komercprakses īstenotāju no uzraugošo institūciju puses, jo par uzraugošo institūciju lēmumu nepildīšanu tiek piemēroti tikai materiālie sodi saskaņā ar Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksu. Tādēļ var uzskatīt, ka esošais regulējums nav pietiekami efektīvs, lai ietekmētu pārkāpējus atturēties no neatļautas komercprakses vai pārtraukt to, jo esošās soda sankcijas nav motivējošas un reizēm nomaksāt sodu ir izdevīgāk nekā pildīt uzraudzības iestādes lēmumus.

Izmantoto avotu saraksts:

1. Eiropas Komisija. Komisijas dienestu darba dokuments direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz negodīgu komercpraksi, īstenošanas un piemērošanu, Spēkā no 12.12.2007.
2. Administratīvā procesa likums. Latvijas Republikas likums, Spēkā no 01.02.2004. Latvijas Vēstnesis Nr.164 (2551), ar grozījumiem no 01.01.2014.
3. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss. Latvijas Republikas likums, Spēkā no 01.07.1985. Ziņotājs Nr.51, ar grozījumiem no 26.03.2014.
4. Negodīgas komercprakses aizlieguma likums. Latvijas Republikas likums, Spēkā no 01.01.2008. Latvijas Vēstnesis Nr. 199 (3775), ar grozījumiem no 03.04.2014.
5. Patērētāju tiesību aizsardzības likums. Latvijas Republikas likums, Spēkā no 15.04.1999. Latvijas Vēstnesis Nr. 104/105 (1564/1565), ar grozījumiem no 01.01.2014.
6. Reklāmas likums. Latvijas Republikas likums, Spēkā no 24.01.2000. Latvijas Vēstnesis Nr. 7 (1918), ar grozījumiem no 20.03.2014.
7. Ministru Kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumi Nr.632 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums”.
8. Eiropas Komisija. Komisijas dienestu darba dokuments direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz negodīgu komercpraksi, īstenošanas un piemērošanas vadlīnijas. – Brisele: Eiropas Komisija, 03.12.2009. – 11 lpp.
9. Veselības un patērētāju tiesību aizsardzības ģenerāldirektorāts. Negodīgas komercprakses direktīva.- Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, 2006.g., - 8 lpp.
10. Anotācija, Likumprojekts, Grozījumi Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā, <http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/F01AA672C21285A5C2257A460041900B?OpenDocument>
11. Ekonomikas Ministrija, Kompetentās valsts pārvaldes iestādes, <http://www.em.gov.lv/e-komercija/page47c2.html?id=83>
12. Finanšu un kapitāla tirgus komisija, FKTK un citu institūciju kompetence finanšu pakalpojumu patērētāju sūdzību izskatīšanā un strīdu risināšanā. http://www.fktk.lv/lv/komisija/komisijas_darbiba/fktk_un_citu_instituciju_kompe/2010-04-12_fktk_un_citu_instituciju/
13. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, PTAC apraksts un vēsture, <http://www.ptac.gov.lv/page/106>
14. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, Kas ir uzskatāms par komercprakses īstenošanu?, <http://www.ptac.gov.lv/page/494>
15. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, PTAC kompetence, <http://www.ptac.gov.lv/page/336>
16. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, Par negodīgu komercpraksi, <http://www.ptac.gov.lv/page/349>
17. Platace L., Negodīgu komercpraksi plāno uzraudzīt stingrāk, 03.08.2012, <http://www.lvportals.lv/print.php?id=250311>

References

1. Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council concerning unfair business-to-consumer commercial practices. In effect since 12.12.2007.
2. Administrative Procedure Law. Law of the Republic of Latvia. In effect since 01.02.2004, Latvijas Vestnesis No.164 (2551), with amendments of 01.01.2014.
3. Latvian Administrative Violations Code. Law of the Republic of Latvia. In effect since 01.07.1985. Zinotājs, 51. With amendments of 26.03.2014.
4. Unfair Commercial Practice Prohibition Law. Law of the Republic of Latvia. In effect since 01.01.2008, Latvijas Vestnesis No. 199 (3775), with amendments of 03.04.2014.
5. Consumer Rights Protection Law. Law of the Republic of Latvia. In effect since 15.04.1999, Latvijas Vestnesis No. 104/105 (1564/1565), with amendments of 01.01.2014.
6. Advertisement Law. Law of the Republic of Latvia. In effect since 24.01.2000, Latvijas Vestnesis No. 7 (1918), with amendments of 20.03.2014.
7. Regulations No. 632 “On the Consumer Rights Protection Centre” by Cabinet of Ministers of 1st August 2006.

8. Guidelines for Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council concerning unfair business-to-consumer commercial practices. Brussels: European Commission, 03.12.2009, page 11.
9. Directorate General for Health and Consumer Protection. Unfair commercial Practice Directive. Luxemburg: Publications Office of European Union. 2006, page 8.
10. Annotation, draft law and amendments to the Unfair Commercial Practice Prohibition Law. <http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/F01AA672C21285A5C2257A460041900B?OpenDocument>
11. The Ministry of Economy, competent national regulatory authorities, <http://www.em.gov.lv/e-komercija/page47c2.html?id=83>
12. Financial and capital market committee, FCMC and other institutions competent in financial services consumer complaint handling and dispute resolution. http://www.fktk.lv/lv/komisija/komisijas_darbiba/fktk_un_citu_instituciju_kompe/2010-04-12_fktk_un_citu_instituciju/
13. Consumer Rights Protection Centre. CRPC description and history. <http://www.ptac.gov.lv/page/106>
14. Consumer Rights Protection Centre. Who is the performer of commercial practice? <http://www.ptac.gov.lv/page/494>
15. Consumer Rights Protection Centre. The competence of the CRPC. <http://www.ptac.gov.lv/page/336>
16. Consumer Rights Protection Centre. On unfair commercial practice. <http://www.ptac.gov.lv/page/349>
17. Platace L. Unfair commercial practices will be watched out, 03.08.2012. <http://www.lvportals.lv/print.php?id=250311>

Summary

The main function of the Consumer Right Protection Centre is market supervision and control of non-food items.

On 1st January, 2008 the Law on Unfair Commercial Practice Prohibition was entered into force in Latvia.

This law aims to ensure consumer protection and economic interests by restricting commercial practice implementers to use unfair commercial practices against consumers. After entering into force of the said legislative act, certain significant changes occurred in the area of regulatory provisions in advertising, which resulted in the adoption of the Law on Advertising, and existing misleading advertising rules continue to apply only to business advertisements, while for consumer commercial practices covered by the Unfair Commercial Practice Prohibition Law these rules were fully implemented.

Article 4 of Unfair Commercial Practice Prohibition Law with mandatory provisions lay down that unfair commercial practices are prohibited.

Currently the effective regulations allow the supervising institutions to base their decisions on subjective opinion upon reviewing cases of violation of prohibition of commercial practice, because the law does not impose an obligation on the supervising institution to perform the analysis of the respective market and to check the influence of the particular product or service on the common interests of the consumers.

In order for Consumer Rights Protection Centre to implement its functions well, it is necessary to investigate the cases of unfair commercial practice according to the Law on Administrative Procedure. However, the existing regulations do not provide the supervising institution with additional efficient measures which may help to act against the commercial practice performer, who does not execute the decision of the institution and thus creates a substantial damage to the interests of consumers.

The author concludes that currently the only legal instrument of a supervising institution aimed at limitation of the actions of a violator of the unfair commercial practice prohibition law is a legal instruction to terminate the unfair commercial practice and permission to impose material fines in accordance with the Latvian Code of Administrative Violations. However, this is not sufficient

for the unfair commercial practice performer to terminate violating the law. Also there are no instruments for the supervising institution to restrict the actions of unfair commercial practice performer, because the supervising institution can only impose a monetary fine in accordance with the Latvian Administrative Violations Code.